

Theater

Geniaal of ziek? Theaterstuk over jonge mensen met bipolariteit

Margriet Prinssen 14-11-24

„Ik ging meteen aan op dit stuk”, vertelt Daria Bukvić. „Het is zo’n parel: fantastisch geschreven, met maar liefst drie ijzersterke vrouwenrollen. Een mokerslag vol pijn en liefde.” En het gaat over iets dat iedereen raakt: hoe ga je om met een jong iemand die psychische problemen heeft?

Regisseur Daria Bukvić is terug in de theaters met het bekroonde toneelstuk ‘The Almighty Sometimes’, een meeslepend verhaal van de Australische Kendall Feaver. Het gaat over Anna, die op haar elfde de diagnose bipolariteit kreeg en sindsdien zware medicatie heeft geslikt. Nu ze achttien is geworden vraagt ze zich af wie ze eigenlijk is: wat hoort echt bij haar en wat wordt door haar medicijnen veroorzaakt?

Het onderwerp gaat Bukvić persoonlijk aan het hart: „Ik hoop dat het stuk helpt om het gesprek over mentale gezondheid op gang te brengen. Het lijkt nu wel wat meer in de actualiteit, maar hebben we het er echt over? Een deel van mijn familie is uit elkaar gevallen doordat ze niet met elkaar konden praten over dit onderwerp. Mijn oom had psychoses en het taboe om het daarover te hebben was immens. Dat heeft grote invloed gehad op de onderlinge familierelaties, die zijn onherstelbaar beschadigd.”

De titel ‘The Almighty Sometimes’ (zoiets als ‘dat eeuwige *soms*’) verwijst naar de formulieren die iedereen die ooit te maken heeft gehad met psychologische intakes en evaluaties zal herkennen: er kan een keuze worden gemaakt tussen ‘altijd, soms, nooit’. En dan is het meestal ‘soms’. We spreken elkaar na afloop van een repetitie in de studio van Theater Oostpool in Arnhem. Behalve Bukvić is ook Renée Soutendijk bij het interview aanwezig. Zij speelt de rol van de psychiater van Anna. In de repetitie zie ik haar samen met Maartje Remmers, die de moeder van Anna speelt. Het is een intense scène: allebei zijn ze nauw betrokken bij Anna maar elk op haar eigen manier. Hier staan ze tegenover elkaar: de een wil dichterbij komen, de ander wil afstand. Bukvić geeft regieaanwijzingen: iets te veel, een stapje naar achteren, kan je hier eens proberen hoe het werkt als je naar de grond kijkt? Zelfs al in die paar fragmenten die ik zie, begrijp ik waarom Bukvić het stuk ‘een parel’ noemt. Je wordt meteen meegesleept, het stuk is bijna opgebouwd als een thriller. Er staat veel op het spel. En de spelers zijn geweldig: ook de scène tussen hoofdrolspeler Selin Akkulak en Mika de Pee (vriendje van Anna) zindert al van de spanning.

Het is bijzonder om Renée Soutendijk weer in het theater te zien; ze heeft drukke jaren achter de rug, met drie films in twee jaar. Ze heeft het naar haar zin bij Oostpool: „Het is heel fijn werken met Daria. Ze heeft een enorme drive en zorgt tegelijkertijd voor veel warmte. Het voelt een beetje als een familie hier.”

Ze vindt het een mooie rol om in te duiken, die van de jeugdpsychiater: „Vivian is gespecialiseerd in het behandelen van bipolariteit bij kinderen. Ze heeft een hechte vertrouwensband opgebouwd met Anna maar ook zij kan niet voorkomen dat het meisje een terugval krijgt als ze zelf besluit om te stoppen met haar medicatie.”

De voorstelling begint namelijk op een breekpunt: Anna is achttien geworden en dat betekent dat zij afscheid moet nemen van haar als behandelaar: voor volwassenen gelden andere regels. „Ze vindt verhalen die ze schreef als kind, goed geschreven verhalen en ze vraagt zich af of ze niet eigenlijk een wonderkind is, dat verkeerd is gediagnosticeerd. Is ze niet eigenlijk geniaal in plaats van ziek? Vervolgens stopt ze met het nemen van de medicijnen die ze al vanaf haar elfde heeft geslikt en komt ze weer in een manie terecht.”

Bukvić voegt toe: „Ik denk dat iedereen wel iemand kent die worstelt met het leven, met volwassen worden of met depressies. Dan weet je hoe moeilijk het is om als betrokkene de balans te vinden tussen liefhebben/zorgen of loslaten/afstand nemen. Anna vertelt in een schrijnende monoloog dat ze niet meer naar slaapfeestjes mocht van vriendinnen toen een van de andere moeders haar pillendoosje zag. Kwetsbare psychische periodes gaan ook altijd gepaard met veel schaamte.”

Alle relaties van Anna, die met haar bezorgde moeder, die met de psychiater en die met haar vriendje raken op drift. Ze vervreemdt haar vriendje van zich, moeder en dochter raken (nog) verder van elkaar verwijderd en van haar trouwe psychiater heeft ze afscheid genomen. „Van bipolariteit kan je niet genezen”, zegt Bukvić. „Met de juiste behandeling kun je er wel een stabiel leven mee lijden.”

Overigens is er in de voorstelling ook veel lichtheid en humor te vinden, zegt Soutendijk: „Het thema is misschien zwaar maar zeker in het eerste deel valt er veel te lachen.” Niet voor niks staat Bukvić bekend als een regisseur die op een heel eigen wijze engagement en entertainment met elkaar weet te verbinden. „Er zit veel muziek in de voorstelling en veel humor.”

Bukvić hoopt dat mensen na het zien van de voorstelling meer begrip voor elkaar zullen kunnen opbrengen: „Meer begrip en minder oordeel. Ik hoop dat mensen zich gezien en erkend zullen weten en getroost. Voor al mijn voorstellingen geldt dat: uiteindelijk hoop ik iets bij te dragen aan meer empathie en begrip voor elkaar, zeker voor de mensen die, om wat voor reden dan ook, niet op je lijken.”

Theater Oostpool, 'The Almighty Sometimes'. Tekst: Kendall Feaver, regie: Daria Bukvić, spel: Selin Akkulak, Maartje Remmers, Renée Soutendijk en Mika de Pee. Tournee 16 nov t/m 24 jan, oa Zaandam, 5 dec; Haarlem, 6 dec; Den Haag, 10/ 11 dec; Amsterdam, 8 t/m 12 jan; Utrecht, 16/17 jan; Alkmaar, 21 jan. Meer info: oostpool.nl.

Daria Bukvić

Regisseur Daria Bukvić maakte een aantal spraakmakende en succesvolle theatervoorstellingen zoals haar onvergetelijke debuut 'Nobody Home', 'Othello' en 'Melk & Dadels', de bioscoopfilm 'Meskina' en de televisieserie 'Zina'. In 2021 trad zij aan als artistiek directeur van Theater Oostpool. Hier maakte zij onder andere het gelauwerde 'Girls and Boys' (2021) waarvoor hoofdrolspeler Hadewych Minis in 2022 een Theo d'Or won en het multidisciplinaire theaterspektakel 'Midzomernachtsdroom' (2022). NRC noemde haar in 2022 'de kroonprinses van het Nede